

Priloga: Rzd-01-21-00001-01

Datum: 20.1.2021

opis enote nesnovne kulturne dediščine

1. IDENTIFIKACIJA ENOTE

EID: **2-00088**

Ime enote: **Sotiš**

Sinonimi imena enote:

2. OPIS ENOTE DEDIŠČINE

Zvrst dediščine: **uprizoritve in predstavitve**

Podzvrsti:

plesi, inštrumentalna glasba

Tipološka gesla:

parni ples, inštrumentalna glasba

Kratek opis:

Sotiš je prekmursko poimenovanje za ples v paru tipa šotiš, ki ga opredeljuje plesna struktura, sestavljena iz dveh trikorakov naprej (ali v desno – levo) ter obrata v štirih korakih (ali trikorakih). Ponekod del izvedbe vključuje tudi ploskanje.

Opis:

Sotiš v Prekmurju imenujejo parni ples tipa šotiš, ki ga pod različnimi imeni poznajo tudi v drugih predelih Slovenije, a se je v izvajalskem smislu in kot del plesne tradicije območja najdlje ohranil v Prekmurju (najbolj na Dolinskem). Izvajata ga plesalka in plesalec. Osnovno plesno različico v prvem delu sestavljata dva trikoraka naprej/nazaj ali v desno – levo, ki mu sledi obrat v štirih korakih ali trikorakih. Ponekod del izvedbe vključuje tudi ploskanje. Raznolikost izvedbenih možnosti se kaže še v drži plesnega para in razporejenosti parov na plesišču. Izvedba plesa je tesno povezana z ustrežno melodijo v dvodobnem taktovskem načinu, pri čemer se koreografska struktura ujema z glasbeno.

Poleg utelešenega plesnega znanja je za ohranjanje sotiša nujna ustrezna inštrumentalna spremljava oziroma pripadajoča plesna melodija, ki je dokaj preprosta. Melodije v ritmu sotiša so zavestno del repertoarja posameznih glasbenikov ali glasbenih skupin Prekmurja (npr. Srakova banda, Marko banda, Mlada beltinška banda, različni narodnozabavni ansambli, tamburaši), nezavedno pa je fragment sotiša večkrat prisoten v melodijah polke.

Sotiš je del plesnega izročila Prekmurja in še živi med ljudmi. Še vedno ga plešejo na različnih plesnih dogodkih – na zasebnih, na katerih ni neposrednega institucionalnega vpliva na plesni repertoar (npr. gostije, primicije, osebna praznovanja in druga družinska srečanja), ali pa na družbenih, ki jih organizira določena ustanova oziroma organizacija (npr. valeta, maturantski ples, veselica). Tudi folklorne skupine sotiš redno vključujejo v (re)prezentacije plesne dediščine tega območja. V takih primerih, ko gre za nastopanje, nastopajoči lahko odstopajo od norme v spontanah izvedbah, pri katerih plesni pari praviloma formirajo krog in sotiš plešejo po krožnici.

Znanje plesanja sotiša v Prekmurju se prenaša iz roda v rod, s starejše generacije na mlajšo, od ustanovitve prve folklorne skupine v Beltincih leta 1938 pa tudi prek

društvene dejavnosti (od vodij oziroma mentorjev na nove člane v skupinah). V prenos plesnega znanja na mlajše generacije so vključeni tudi pedagoški delavci v vrtcih in osnovnih šolah (npr. kot interesna dejavnost v šoli), pa tudi učitelji plesa v plesnih šolah.

Za ples tipa šotiš so se uporabljala različna imena, vendar je poimenovanje sotiš najbolj pogosto v severovzhodnem delu Slovenije. Šotiš je k nam prišel iz nemško govorečih dežel (nem. Schottisch, škotski ples). V prvi polovici 19. stoletja je bil splošno razširjen po zahodni in srednji Evropi in takrat najverjetneje prenesen na Slovensko. Zaradi oblikovne podobnosti se je večinoma poistil s polko.

Parafrazo sotiša je zapisal Štefan Kühar v letih 1905–1915; najstarejši plesni zapis sotiša iz Prekmurja v zbirki ljudskih plesov Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU je naredila Tončka Marolt leta 1951.

Datacija:

prva polovica 19. stol. (domnevno)

3. LOKACIJA ENOTE DEDIŠČINE

Naselje: **BELTINCI (BELTINCI)**

Opis lokacije:

Prekmurje

Geokode lokacije (G-K koordinate centroida): Y: **594810** X: **163186**

4. NOSILEC IZROČILA, ZNANJA ALI DEJAVNOSTI

več nosilcev

5. KARAKTERISTIČNI PRIKAZ

Foto datoteka: **KF_02_00088.jpg**

Avtorstvo in avtorske pravice prikaza:

Urška Glavač Sraka, 2015

6. VARSTVENE USMERITVE ZA ENOTO

Kategorija usmeritev: **drugi ukrepi ohranjanja nesnovne dediščine**

Opis usmeritev:

osnovne varstvene usmeritve za nesnovno dediščino

7. PRISTOJNOSTI

Pristojna institucija: **Pomurski muzej Murska Sobota**

Strokovna področja:

etnologija, etnokoreologija, etnomuzikologija

8. POVEZAVA ENOTE Z DRUGIMI ENOTAMI REGISTRA

Register nesnovne kulturne dediščine:

Register nepremične kulturne dediščine:

Register premične kulturne dediščine:

9. UTEMELJITEV VPISA

Sotiš je podobno kot šamarjanka del plesnega izročila Prekmurja in pomemben identifikacijski element tega pretežno ruralnega prostora. Pomemben je za lokalne skupnosti, v katerih še plešejo sotiš, in pokrajino kot celoto. Poznavanje in ohranjanje lokalnih različic plesov prispevata k raznolikosti podobe plesnega izročila slovenskega prostora. Z vpisom v register dobiva ta plesna dediščina pomembno vzpodbudo za njeno ohranjanje kot tudi za ohranjanje raznolikosti slovenske plesne kulture tako v zasebnih kot društveno-institucionalnih okvirih.

10. OMEJITVE GLEDE JAVNOSTI PODATKOV

Omejitve: **ni omejitev glede javnosti podatkov**

11. OPOMBE

12. KVALITETA PODATKOV

Natančnost centroida: **> 30 m**

Natančnost območja: **območje ni določeno**

13. VPIS V REGISTER

Vpis dne: **20.1.2021**

Št.: **Rzd-01-21-00001-03**

Razlog: **pobuda**

14. SPREMEMBA REGISTRA

Sprememba dne:

Št.:

Razlog:

15. IZBRIS IZ REGISTRA

Izbris dne:

Št.:

Razlog:

16. ZAZNAMKI

Številka: Rzd-01-21-00001-11-02

Datum: 20.1.2021

opis nosilca enote nesnovne dediščine

1. IDENTIFIKACIJA ENOTE DEDIŠČINE

EID: **02-00088**

Ime enote: **Sotiš**

2. NOSILEC IZROČILA, ZNANJA ALI DEJAVNOSTI

Nosilec:

Identifikacija nosilca: **243**

**Kulturno društvo Marko Beltinci – sekcija Folklorna skupina Marko
Ravenska 42, 9231 Beltinci**

<http://www.marko-beltinci.net/folklorna-skupina-marko/>

3. OPIS DEJAVNOSTI NOSILCA

Opis (posebnosti glede na opis enote dediščine):

Folklorna skupina Marko je sekcija Kulturnega društva Marko Beltinci, ki deluje od leta 2007. V njej plešejo srednješolci, študentje in nekaj zaposlenih. Družijo jih prijateljstvo in vztrajnost ter želja po spoznavanju in ohranjanju tradicionalnih prekmurskih plesov, pesmi, šeg, navad in iger. Društvo so ustanovili z namenom, da lahko organizirano spodbujajo razvijanje ljubiteljskih kulturnih dejavnosti, kulturne ustvarjalnosti in kulturne vzgoje ter izobražujejo, posredujejo in varujejo kulturne vrednote. Člani društva se udeležujejo folklornih revij, nastopajo ob različnih priložnostih in hodijo na turneje.

4. LOKACIJA NOSILCA

Naselje: **BELTINCI (BELTINCI)**

Geokode lokacije (G-K koordinate centroida): Y: **594905** X: **162770**

5. KARAKTERISTIČNI PRIKAZ

Foto datoteka: **KF_02N_00243..jpg**

Avtorstvo in avtorske pravice prikaza:

Niko Matko, 2017

6. OPOMBE

7. KVALITETA PODATKOV

Natančnost centroida: **1 m - 3 m**

8. VPIS NOSILCA

Vpis dne: **20.1.2021**

Številka: **Rzd-01-21-00001-03**

Razlog: **pobuda**

9. SPREMEMBA NOSILCA

Sprememba dne:

Številka:

Razlog:

10. IZBRIS NOSILCA

Izbris dne:

Številka:

Razlog:

11. ZAZNAMKI

Številka: Rzd-01-21-00001-11-01

Datum: 20.1.2021

opis nosilca enote nesnovne dediščine

1. IDENTIFIKACIJA ENOTE DEDIŠČINE

EID: **02-00088**

Ime enote: **Sotiš**

2. NOSILEC IZROČILA, ZNANJA ALI DEJAVNOSTI

Nosilec:

Identifikacija nosilca: **244**

**Folklorna skupina Veseli Marki, Osnovna šola Beltinci
Panonska 35b, 9231 Beltinci**

<http://osbeltinci1.splet.arnes.si/2019/05/14/o-fs-veseli-marki/>

3. OPIS DEJAVNOSTI NOSILCA

Opis (posebnosti glede na opis enote dediščine):

Folklorna skupina Veseli Marki Osnovne šole Beltinci skrbi za ohranjanje prekmurskega ljudskega izročila. Otroci na šoli plešejo že od leta 1947. Od začetka 80-ih let 20. stoletja je v interesno dejavnost šole letno vključenih tudi več kot 100 učencev, ki plešejo v več folklornih skupinah. Otroci nastopajo na najrazličnejših prireditvah in tako širijo zanimanje ter svoje znanje o dediščini. Prekmursko ljudsko izročilo širijo po Sloveniji in med zamejskimi Slovenci ter se redno udeležujejo srečanj v organizaciji Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti.

4. LOKACIJA NOSILCA

Naselje: **BELTINCI (BELTINCI)**

Geokode lokacije (G-K koordinate centroida): Y: **595242** X: **163488**

5. KARAKTERISTIČNI PRIKAZ

Foto datoteka: **KF_02N_00244.jpg**

Avtorstvo in avtorske pravice prikaza:

Cvetka Rengeo, 2018

6. OPOMBE

7. KVALITETA PODATKOV

Natančnost centroida: **1 m - 3 m**

8. VPIS NOSILCA

Vpis dne: **20.1.2021**

Razlog: **pobuda**

Številka: **Rzd-01-21-00001-03**

9. SPREMEMBA NOSILCA

Sprememba dne:

Razlog:

Številka:

10. IZBRIS NOSILCA

Izbris dne:

Razlog:

Številka:

11. ZAZNAMKI

Številka: Rzd-01-21-00006-11-01

Datum: 22.2.2021

opis nosilca enote nesnovne dediščine

1. IDENTIFIKACIJA ENOTE DEDIŠČINE

EID: **02-00088**

Ime enote: **Sotiš**

2. NOSILEC IZROČILA, ZNANJA ALI DEJAVNOSTI

Nosilec:

Identifikacija nosilca: **250**

Kulturno umetniško društvo Beltinci – sekcija Folklorna skupina

Mladinska ulica 2, 9231 Beltinci

<http://www.kud-beltinci.si/>

3. OPIS DEJAVNOSTI NOSILCA

Opis (posebnosti glede na opis enote dediščine):

Folklorna skupina Kulturno umetniškega društva Beltinci je bila ustanovljena leta 1938 na pobudo Franceta Marolta, ki je tistega leta obiskal Kociprovo bando v Beltincih, ki je igrala prekmursko glasbo; ob tem se je zanimal tudi za ples, ki so jih tedaj plesali na gostijah (šamarjanka, sotiš idr.). Med domačini je bil glavni pobudnik ustanovitve Matija Kavaš, vsestranski kulturnik – glasbenik, pevec in plesalec.

Folklorno skupino je dolga leta spremljala banda Kociper-Baranja, deset let sta njihovo poslanstvo nadaljevali Marko-banda in Mlada beltinška banda. Sedaj za glasbo skrbijo mladi glasbeniki, ki igrajo na značilne prekmurske instrumente. Za svoje delo so prejeli veliko priznanj, najbolj so ponosni na priznanje, ki ga je skupina dobila leta 1985 (evropska nagrada za ljudsko umetnost).

Člani folklorne skupine, ki plešejo predvsem prekmurske ples, se še naprej trudijo ohraniti ples takšne, kot so bili nekoč. Z njimi priložnostno nastopa tudi pozvačin, ki v značilni pisani opravi vabi na gostijo. Skupina izvaja tudi svatovske in žetvene običaje ter nastopa na številnih prireditvah doma in v tujini. Folklorna skupina je tudi organizator Mednarodnega folklornega festivala Beltinci.

Status: **aktiven nosilec**

4. LOKACIJA NOSILCA

Naselje: **BELTINCI (BELTINCI)**

Geokode lokacije (G-K koordinate centroida): Y: **594996** X: **163183**

5. KARAKTERISTIČNI PRIKAZ

Foto datoteka: **KF_02N_00250.jpg**

Avtorstvo in avtorske pravice prikaza:

Danilo Lebar, 2017

6. OPOMBE

7. KVALITETA PODATKOV

Natančnost centroida: **1 m - 3 m**

8. VPIS NOSILCA

Vpis dne: **22.2.2021**

Razlog: **pobuda**

Številka: **Rzd-01-21-00006-03**

9. SPREMEMBA NOSILCA

Sprememba dne:

Razlog:

Številka:

10. IZBRIS NOSILCA

Izbris dne:

Razlog:

Številka:

11. ZAZNAMKI